श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा-नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३, सेमेस्टर-५ **प्रश्नपत्रम् - ६** **गुणाः - ७०**
विषयः - पुराणेतिहासः **कोड - CC-3.5.10** **समयः - ११-०२**
दिनाङ्कः - ३०.११.२०१६ **ग्रन्थः - महाभारते भीष्मपर्वणि श्रीमद्भगवद्गीतापर्व - १३तः४२ अध्यायाः**

प्रथमान्वितिः (युनिट - १)

प्रश्नः १ कयोश्चिद् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । ०८

(१) अधर्मः क्षत्रियस्यैष यद् व्याधिमरणं गृहे ।
यदयो निधनं याति सोऽस्य धर्मः सनातनः ॥

(२) एवं राजन् विजानीहि ध्रुवोऽस्माकं रणे जयः ।
यता तु नारदः प्राह यतः कृष्णस्ततो जयः ॥

(३) यं दृष्ट्वा कुरवः सर्वे दुर्योधन पुरोगमाः ।
निवर्तिष्यन्ति संत्रस्ताः सिंहं क्षुद्रमृगा यथा ॥

प्रश्नः २ कस्याप्येकस्य समीक्षा क्रियताम् । ०८

(१) संजयस्य धृतराष्ट्रं प्रति भीष्ममृत्योः समाचारकथनम् ।
(२) भीष्मस्य रक्षार्थं दुर्योधनस्य आदेशः ।

प्रश्नः ३ कयोश्चित् द्वयोः टिप्पणी कर्तव्या । ०४

(१) दुर्योधनसैन्यवर्णनम् ।
(२) व्यूहनिर्माणसन्दर्भे अर्जुनयुधिष्ठिरयोः चर्चा ।
(३) श्रीकृष्णस्य अर्जुनं प्रति कौरवसैन्यनाशायकथनम् ।
(४) कौरव सैन्यं दृष्ट्वा युधिष्ठिरस्य विषादः ।

प्रश्नः ४ प्रदत्तेभ्यः पञ्चानाम् लघूत्तराणि देयानि । ०५

(१) पितामहं युद्धे कः व्यापादयामास ?
(२) 'जामदग्निः' अर्थात् कः ?
(३) कस्य वीर्यं समाश्रित्य दुर्योधन अयुध्यत ?
(४) भीष्मः कतिदिनं यावदयुध्यत ?
(५) सर्वलोकदुरत्ययः कः ?
(६) धर्मादधर्मो बलवानिति कः वदति ?
(७) 'कपिध्वजः' कः ?

द्वितीयान्वितिः (युनिट - २)

प्रश्नः ५ कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । ०८

(१) गुरुन हत्वा हि महानुभावान् श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।
हत्वार्थकामांस्तु गुरुनिहैव भुञ्जीयः भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥

(२) देवान् भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः ।
परस्परं भावयन्तः श्रेयः परमवाप्स्यथ ॥

(३) *प्रसादे सर्वदु:खानां हानिरस्योपजायते ।*
प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धि पर्यवतिष्ठते ॥

प्रश्न: ६ कस्याप्येकस्य सार: दातव्य: । **०८**

(१) अर्जुनकृतं दुर्गास्तवनम् । *(२) स्थितप्रज्ञलक्षणानि ।*

प्रश्न: ७ एकस्य टिप्पणी कार्या । **०२**

(१) अर्जुनस्य विषाद: । *(२) कर्मयोग: ।*

प्रश्न: ८ प्रदत्तेभ्य: द्वयो: संक्षेपेण उत्तरं दत्त । **०२**

(१) अर्जुनस्य कृते कौ पूजार्हौ स्त: ?
(२) धीर: कुत्र न मुह्यति ?
(३) मात्रास्पर्शा: कीदृशा: ?
(४) हृषीकेश: प्रहसन् कमुवाच ?

तृतीयान्विति: (युनिट - ३)

प्रश्न: ९ ससन्दर्भं कयोश्चित् द्वयो: व्याख्या कार्या **०८**

(१) *अपि चेत् सुदुराचारो भजते मामनन्य भाक् ।*
साधुरेव स मन्तव्य: सम्यग्व्यवसितो हि स: ॥

(२) *तस्मात् त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व*
जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्वराज्यं समृद्धम् ।
मयैवैते निहता: पूर्वमेव
निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् ॥

(३) *सर्वस्य चाहं हृदि संनिविष्टो*
मत्त: स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च ।
वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो
वेदान्तकृद् वेदविदेव चाहम् ॥

प्रश्न: १० कस्याप्यकेस्य वर्णनं कुरुत । **०८**

(१) भगवद्भक्तिमहिमा । *(२) भक्तलक्षणानि ।*

प्रश्न: ११ टिप्पणी लेख्या ।(द्वयो:) **०४**

(१) प्रकृतिपुरुषयो: वर्णनम् ।
(२) आसुर एवं दैवीसम्पदा ।
(३) भगवद्विभूतय: ।
(४) विश्वरूपवर्णनम् ।

प्रश्न: १२ लघूत्तरं लिखत ।(पञ्चानाम्) **०५**

(१) मृत्युसंसारवर्त्मनि के निवर्तन्ते ?
(२) जन: क्षीणे पुण्ये कुत्र विशति ?
(३) दिवि दिव्यान् देवभागान् के अश्नन्ति ?
(४) भगवान् केषां योगक्षेमं वहति ?
(५) परमं रूपमैश्वर्यं भगवान् कस्मै दर्शयामास ?
(६) कया भक्त्या विश्वरूपं द्रष्टुं शक्यते ?
(७) ज्ञानात् किं विशिष्यते ?

=०=